

PAZIN, freske u svetištu župne crkve Sv. Nikole

Milana, na portalu katedrale u Korčuli. — Jerolim Pavlović je 1740—59. radio na franjevačkoj crkvi na otoku Badiji.

LIT.: C. Fisković, Korčulanska katedrala, Zagreb 1939, str. 71. — Isti, Pri kraju razgovora o dubrovačkoj Divoni, Prilozi — Dalmacija, 1959. — Isti, Stilska zakašnjenja na stolnoj crkvi u Kotoru, ibid., 1966, str. 237. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. — C. Fisković, Župna crkva u Blatu na Korčuli, Radovi IPU, 1992, 16.

PAVLOVIĆ-LUČIĆ, Ivan Josip, arheolog i epigrafičar (Makarska, 15. III. 1755 — 1818). Studirao bogosloviju u Padovi, gdje je i doktorirao. Objavio je na lat. jeziku nekoliko arheol. i epigrafskih radova. Opisao ant. natpise skupljene ponajviše na području Narone, te epigrafičku građu iz zbirke I. L. Garanina. U rukopisu je ostala rasprava *Novissima palaeographica numismatica mythologica atque...i Epistola ad Coletium*, opširno arheol. izvješće upućeno znamenitom isusovačkom povjesničaru J. Coletiju. Bio je član pariške Académie des Inscriptions.

BIBL.: *De supplicio aedificiorum sub Diocletiano imperatore*, 2. izdanje — Venezia 1796; *Marmora Macarensia*, 2. izdanje — Dubrovnik 1810; *Marmora Tragurensia*, Dubrovnik 1811; *Romanorum antiquitatum analecta quaedam*, Zadar 1813.

LIT.: Š. Ljubić, Dizionario biografico degli uomini illustri della Dalmazia, Vienna 1856. — F. Bulić, Razvoj arheoloških istraživanja i nauka u Dalmaciji kroz zadnji milenij, Prilog VJAHĐ, 1924, str. 16.

PAZ, ruševine srednjovj. grada Waltersteinovih i naselje u sr. Istri, SI od Pazina. U barokiziranoj župnoj crkvi nalazi se kasnogotička kamena kustodija iz 1496. Jednoblodna crkva Sv. Vida na groblju imala je izvorno dvije upisane apside; u crkvi su fragmentarno očuvane freske majstora Alberta iz 1461, nastale pod utjecajem mlet. gotike. ilustracija na str. 39

LIT.: C. de Franceschi, I castelli di Val d' Arsa, Atti e memorie SIASP, 1899, 1—2. — B. Fučić, Istarske freske, Zagreb 1963. — V. Ekl, Gotičko kiparstvo u Istri, Zagreb 1982. B. F.

PAZIN, grad u sr. Istri. Feudalno središte pazinske knežije koja se razvila iz posjeda goričkih knezova i proširila središnjom Istrinom; od 1374. pod Habsburzima. — Na litici iznad ponora Fojba sagrađen je Kaštel s trakovima oko unutrašnjega dvorišta. Prvi se put spominje 983. U prizemlju

su vidljivi dijelovi romaničke konstrukcije; pregrađivan u XV. st. (kvadratna kula), a sadašnji izgled uglavnom dobiva 1537—40. kada tadašnji gospodari Mosconi zidaju snažno sjev. i ist. krilo (voditelj gradnje bio je Martin iz Lugana). Kaštel je bio okružen opkopima, a u grad se ulazilo preko sistema pokretnih mostova i petora vrata (jarci i rampe nivelirani su dvadesetih godina XIX. st., kada se snižava i kvadratna kula). U predgrađu, neposredno pod Kaštelom, nalaze se na okupu najstarije plemićke kuće iz XV—XVII. st., dok su pučke kuće i kuće obrtnika izgrađene duž prilaznih putova u nekada također utvrđenu naselju. — Župna crkva Sv. Nikole spominje se 1266, a 1441. dobiva veliki kasnogotički poligonalni prezbiterij presvođen zvjezdastim svodom. Na zidovima i svodu svetišta izveo je oko 1470. nepoznati slikar iz kruga Jakoba Suntera (Leonarda iz Brixena) zidne slike velikih likovnih kvaliteta. Na svodu je ciklus *Stvaranje svijeta* i borba anđela, a u središnjem polju lik Sv. Mihovila; velika slika *Raspeća* skrivena je baroknim oltarom. Za neke su kompozicije na zidovima upotrijebljeni kao predložak otisci izdanja »Biblije pauperum« iz XV. st. Crkva je proširivana kapelama od 1659, a barokizacija i proširenje završeni su 1764. U zidove crkve ugrađena su dva reljefna epitafa obitelji Moscon (sred. XVI. st.); vrijedan je rad sjevernjačke renesanse i ukrašena kamena kustodija (1541). Crkva je opremljena vrsnim mramornim oltarima: oltar Sv. Nikole pripisuje se P. Lazzariniju, oltar Ružarice A. Michelazziju. Sakristijski ormar s figuralnom intarzijom potječe iz XVIII. st. Orgulje su rad Gaetana Callida (Venecija, 1780). Od crkv. srebrnih predmeta ističu se gotička pokaznica i renesansni ophodni križ. — Franjevačka crkva ima kasnogotičko svetište iz 1481; produžena je 1729; zvonik je podignut 1730 (graditelj Sebastijan Prapotnik). Ist. krilo samostana građeno je 1713—17. Glavni oltar u crkvi djelo je D. Cavalierija 1726. Vrstan je barokni rad rezbareni kip Bezgrešnog začeca (XVIII. st.). — Etnografski muzej Istre, smješten u Kaštelu, osnovan je 1955. Osim etnografske zbirke izložena su zvona iz istarskih crkava XIV—XX. st.